

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодиноким число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Кпини „Діленька“.

Недавно тому заповіло діло в своїм «Крайнім слові» до нас, що не буде більше займати ся «органом угодовців» а буде мати тільки кпини на них. І кпить собі — але з правил льогіки і ясного погляду та підносить інсинуації і клевети.

Ой, бо то вже не «Діло» а справдішне «діленько!»

Навівши подане нами справозданє зі зборів руских народовців, робить до него ось які замітки:

Отже придивім ся справозданю п. Барвіньского. Яке-ж тут баламутство понять, яке — не хочемо казати, самодурство або дуренє людей, але — уперте нерозумінє очевидних фактів! «Правиця держить ся льояльно своєї програми: справедливого переведеня рівноправности всіх австрійских народів» (отже і руского). «Она піддержує постулати руских послів». (Очевидно у правительства).

Не вже-ж польске коло не в одним з найсильніших, коли не просто найсильнішим стовном правиці? Чи може правительство перешкаджає польскому колу заспокоїти дома, в краю, скромні постулати Русинів? Чи може правительство противилось отвореню рускої паралельї в Тернополі? Чи може правительство перешкаджає галицким властям виконувати власні свої (центрального правительства) розпорядженя, повывапані на користь руского языка? Чи може правительство заборонює галицким старостам і судям приймати рускі пьєсма і переписувати ся по руски пр. з рускими урядами парохіяльними і громадскими? Чи противно те все діє ся по воли польского кола, котре є тим паном, про якого каже ся в пословиці: «скачи враже, як пан каже?»

Отже коли би справді правиця держала ся льояльно своєї програми справедливого переведеня рівноправности руского народу (бо о сей нам ачейже передовсім ходити), тоді польске коло не потребувало би навіть піддержувати постулатів руских послів, тільки по просту власним своїм всемогучим впливом в краю постаралось би без найменьшого відклику до правительства, щоби бодай «виконувано у нас існуючі язикові розпорядженя, видані правительством в користь руского народа». Центральне правительство давно зробило свій обовязок; а що краєве правительство не сповняє свого обовязку й се єму уходить безкарно, — сему вже не так виновате правительство центральне, у котрого тепер правиця, отже і польске коло, ніби то піддержує постулати руских послів, як власне те саме польске коло, котрого могучим впливам мусить улягати не тільки краєве але і центральне правительство. Або покликанию урядників-Русинів на референтів до поодиноких міністерств хто перешкаджає: чи центральне правительство, чи краєве, котре і є тим врагом, що скаже, як польске коло каже? Або справу руских кафедр правничих у львівськїм університеті хто забавив: центральне правительство чи впливи польского кола і єго політики?

І що-ж доказують ті всі питання і вичислюваня? Звісна річ, в Галичині — мають Поляки перевагу над нами на кождім поли. Они загосподарували ся скорше, розвинули свої стани, намножили свої інтелігенції, держать уряди, власти і школи під своїм впливом — суть рішаючим елементом в краю. Але чи думає «Діло» перемінити се своєю безцільною політикою. Чи може гадає пустити «страха на Ляха» своєю консолідацією з безсильною москвофільскою клікою? Чи може независимі послї зломлять силу польского народу в

союзі з теперішнюю іредентскою, німецкою обструкцією? Певно, що ні. А що Поляки тверді робити уступки в користь руского елементу, то хіба може «Діленько» удавати таке здивованє. Бо котрий же-ж би инший нарід у таким положеню зробив инакше? Кождий держить ся засади: любім ся, як брата, а рахуймо ся, як жида. А ще до того сильніший!... з тим треба погодити ся.

Тільки наша безнастанна, але мирна і тактовна праця може виробити таку силу в народі, що здобудє собі те, що для него доконечне і до чого має право. Ми не віддаєм ся пустим надїям, але ніяк не можемо пристати на голословні, хоть шумні фрази «Діла».

Дальше кінчать любі замітки «Діла» ось якими виводами:

Ми не хочемо порівнувати скромненькі постулати «руских послів» з постулатами пр. Словинців, бо міг би нам хто, по часті і слушно, відповісти, що не штука виступати з постулатами, але штука добити ся їх заспокоєннє; ми так само не хочемо вдавати ся в критику поодиноких постулатів «руских послів» як пр. заснованя кафедри церковного языка і літератури у львівськїм університеті, котрої «рускі послї» мабуть не так домагають ся для всестороннійшого виобразованя руского духовенства, як для приміщеня свого кандидата, котрий ані руш не може діждати ся університетської кафедри: хочемо тільки вказати, що рускі послї, добиваючись прав руского народа, не можуть нічого надїяти ся у спілці з польским колом і то тим більше, коли гр. Тун прихилив ся, як каже п. Барвіньский, рішучо до правиці, мусить рішучо те робити, чого правиця хоче і буде хотіти, — отже і для Русинів не зробить нічого, чого не схоче польске коло; ну, а чого хоче польске

Кельнер, один бок!

Новела

Guy de Maupassant-a.

(Конець.)

— Ні, дякую, не маю спраги. Але на правду, ти мене зацікавлюєш. Відколи так не стало у тебе всякої жвавости? Се не нормальне, се неприродне. Щось криє ся під тим.

— Так, се дагує ся від мого дитинства. Я дістав удар, будучи малим і се знищило мої дни до кінця житя.

— Що такого?

— Хочеш знати? Послухай. Памятаєш замок, де мене виховали, бо ти приїздив туди з п'ять-шість разів підчас ферїї. Памятаєш сей великий сивий будинок посеред великого парку і довгі, дубові алеї, отверті до чотирок головних точок. Памятаєш мого вітця і мою матір, одно і друге церемоніяльне, торжественне і строге.

Я обожав свою матір, бояв ся вітця і поважав обоє, впрочім призвичаєний до того, що все корило ся перед ними. Були в околиці Паном графом і Панею графинєю, а також і наші сусіди Таннемарі, Ревелети, Бренневільі заявляли особливе поважанє для моїх родичів.

Я мав тоді тринайцять літ. Був веселий, задоволений зі всего, як в тім віці буває звичайно, вдихав жите повною грудію.

Отже під конець вересня, на кілька днів перед виїздом до гімназії, бавлячи ся в вовка в глибині парку і перебігаючи через одну з алеї, я спостеріг тата і маму, як проходили вали ся.

Памятаю се, як нині. Великий вітер дув. Цілий ряд дерев згинав ся під вітром, стогнав, здавало ся, мов би кричав тим глухим зойком глибоким, який видають ліси підчас бурі.

Зірване листє, вже жовте, летіло мов птах, крутило ся, спадало, потім бігло вздовж алеї, мов жваві звїратка.

Вечір зближав ся. В корчах було темно. Сей рух вітру і галузїї підюджував мене, підгапаяв гальонувати мов шалений і вити як вовк.

Коли я зазрів родичів, підсунув ся хильцем до них, щоби заскочити їх, мов би я був правдивим волоцюгою.

Але задержав ся перенятий страхом кілька кроків перед ними. Мій отець кричав в страшнім гнїві:

— Твоя мати дурна; а впрочім тут іде не о твою маму, а о тебе. Кажу тобі, що потребую тих грошей і хочу, щоби ти підписала.

Мати відповіла рішучим голосом:

— Не підпишу. Се маєток Янка. Тримаю се для него і не хочу, щоби ти ще і тото перепустив з ледацїями і служачими, як ти вже зробив зі своїм маєтком.

Тоді отець дрожаючи зі встеклости, обернув ся і вхопив маму за шию, почав бити єї другою рукою з цілої сили по лиці.

Капельох мамі упав, єї волосє розпущене розвіяло ся; намагала ся боронитись від ударів, але не могла. А отець як божевільний бив, бив. Она упала на землю, ховаючи лице межі рамена. Тоді він обернув єї навзпак, щоби ще бити і розсунув долоні, що ними закрила собі лице.

Що-до мене, мій дорогий, то здавало ся мені, що сьвіт кінчить ся, що вселенні права скінчили ся. Мною потрясло неначе щось надприродного, якась мерзка катастрофа, віджалована шкода. В моїй дитинній голові цомішало ся, — я збожеволів. Я став кричати з цілої сили, не знаючи чому, перенятий грозою, болем, страшним ляком. Мій отець почув мене, оглянув ся, спостеріг і підносючи ся, рушив мене. Я бояв ся, що мене убіє і став утікати як гонений звїр, все наперед себе, до ліса.

Я біг може годину, може дві, не знаю. Запала ніч, я упав на траву, вичерпаний, киданий тревогою, мучений журбою, що могло на завєгди зломити бідне дитяче серце. Було мені змрно, може хотів їсти. Засвітало. Я не сьмів встати, ні їти, ні повертати, ані утікати ще, бо бояв ся вітця, котрого не хотів більше видіти.

Був би може умер з голоду і холоду під деревом, коли-б не гаєвий найшов мене і завів силоміць домів.

Лиця родичів були звичайні. Мати сказала лише: «Ах, як ти мене настрашив, поганій хлопче, цілу ніч не спала». Я нічо не відповів, але розплакав ся. Отець не рік ні слова.

коло в справах руских, все аж надто добре всім відомо, бо кожда днина дає нам сего докази. До компромісів з Русинами таких, котрі би дали ся погодити з нашою народною честію, польске коло теж ніколи не квапило ся і не квапить ся; а на такі компроміси, котрі здавали би нас на ласку Поляків, так, що за всякий наймарнійший здобуток мали би ми дякувати їх ласці, народна честь не дозволяє нам приставати. От і в сїм мабуть лежить головна причина того роздору народовців, котрий довірочні збори у Штадмілера uznали за шкідні для розвою рускої справи та раді би як найскорше усунути. І ми се щиро бажаємо; тільки заразом можемо запевнити, що щирі народовці не підуть на «совіт нечестивих» і за миску сочевиці не продадуть природних і конституційно заповнених прав руского народу до повної рівноправности національної, котрої годі погодити з такими компромісами, на які давно вдали ся звістні «руські послы».

Поминаємо ту шляхотну інсинуацію «в імени добра руского народу» про кандидата, що стоїть солино в оці редакторам «Діла». Хто-б був кандидатом, то все таки навіть і «Діло» мусить признати, що така катедра потрібна доконче, а через докладне знанє історичного розвою і ціхи церковного язика, в рядах нашого сьвященства зменьшило би ся число тих людей, що з правдивої любови до церковщини, а через своє недостаточне образование стають пригідним материялом для московских агентів. Хочемо звернути тільки увагу на ті елюкубрації «Діла», що они ставлять рускому загалови замість «миски сочевиці». Є то фраза без всякого змісту. «Русини не можуть бути в більшости, бо там є коло польске» — отже де мають діти ся? Може мають зовсім уступити з парламента, бо там є коло польске?! Сьмішне. «На такі компроміси, через які ми одержали би що-небудь від Поляків — не дозволяє честь народна!» То-ж від кого дістанемо, як не від них? Від правительства ні — бо після «Діла» маєм перейти в опозицію, від Поляків ні — бо се сором, отже який позитивний гороскоп ставить «Діло»? Жаден — оно тільки так кпить собі...

Перша вистава рускої штуки.

(Дальше.)

П. Ів. Труша шукає нових доріг в малярській штуці і попав на нову школу скрайного модернізму. Є дещо і в тій школі нового і доброго, але і багато налягненого, неприродного, зовсім декадентистичного. Так треба би зпоміж кукілю вибирати зерно, а не противно; се не ефект а зісугте смаку. Можемо сьміло сказати те про три виставлені краєвиди сего артисти.

За тиждень мене відвезли до моєї гімназії.

Отже мій дорогий, вже було по минї. Я видів відворотну сторону річи, злу; від тоді не бачив доброї. Що стало ся в моїй голові? Яке дивне явище перевернуло мені муки? Не знаю. Але не мав вже від тоді охоти до нічого, любови до нікого, ніякої жадоби, амбіції, надїї. І виджу вічно мою бідну матір, на землі, в алеї, як отець її катує. Мати померла кілька літ по нїм. Отець ще живе. Я не видів єго більше. — Кельнер, один бок!

Принесено єму один бок і випив єго одним душком. Але як брав знов файку, рука здригнула ся і збив єї. Тоді сплеснув в долоні жалісно і сказав: Диви! То правдивий смуток, на приклад. Звичайно служить мені кожда цілий місяць.

І знов пронесло ся крізь простору салю, заповнену пючими і димом, єго вічне: «Кельнер, один бок — і нову файку!»

Один має представляти поле по живих — цілий мов облятий помідоровим сосом; другий се водопад гірської ріки з фіолетовими скалами і густою, мертвою водою — виглядає на похилість Везува підчас вибуху ляви; третій, змальований на віку скринки, огород перед якимсь домом — там видко виразно лише тих кількнайцять червоних плям, що мають представляти цвіти на якимсь корчи. Та мимо того мусимо признати образам п. Труша одну сьвітлу прикмету, котрою они підносять ся до височини правдивого артизму. Сею прикметою є чудова перспектива, якою любує ся око на тих образах. Коли вдивити ся в ті образки, то полотно мов поглиблює ся у безмірну віддаль, око губить ся у далекім просторі, у воздуху, у вимоги природи.

Портрети п. Труша суть дуже вірні. Тільки сей фіолетовий кольорит на волосю бл. п. Дубравського і ціла веселка барв на єго лици не роблять зовсім додатного вражіння. Хто знав оригінал того портрету, той признає, що не був дуже там пристійним чоловіком, але нащо в портреті робити єго ще бридшим? Другий портрет М. Павлика виглядає також на малярську палету, де в суміш розмазані всі можливі барви, але з того хаосу вириває дуже вірне і артистично виконане лице оригіналу. Ми знаємо звідки инде кілька портретів з під руки п. Труша, роблених крідкою і всі они відзначають ся вірним і живим виконанєм. Шкода, що їх нема на виставі, щоби ширша публіка могла гаразд оцінити спосібности того талановитого портретиста — бо єго кольоритом мало хто одушевить ся.

За другим разом нашого побуту на виставі ми побачили ще два ново виставлені краєвиди п. Труша. Один з них представляє сад у ніжній, ясній зелені весни, перетканій білим цвітом дерев та кущів. Тут і кольорит вже правдивий а при знаменитій перспективі, робить сей образок як найліпше вражінє. В другім образі поставив собі маляр дуже трудну задачу, з котрої, по нашій думці, вишов лиш в части побідно. На переді видимо рубець землі, покритий мохом та лівцем а за ним у віддали, цілком в долині краєвид, огорнений сумраками вечера. По боках долини і в глибині підносять ся гори, покриті темними лісами, а в середині видно крізь сумерк матовий полиск ріки. Віддати усю перспективу того скомбінованого краєвиду є дуже трудною річю, бо і в самій дійсности непривичне око лише з трудом орієнтує ся. Хто не досьвідчив того в житю, що доходячи до краю берега гори, він видів перед собою долини і гори і здавало ся єму, що они туй-туй недалеко від него. Аж нараз під єго ногами отвирає ся пропасть, страшена, безденна — се страшне урвиско, яким кінчить ся гора. І він дивить ся з зачудованєм на людей і худобу гентам в долині, що мов ті маленькі мурашки посувають ся на оболони коло ріки. Тоді переконує ся турист, що єго око обмануло. Він вертає кілька кроків назад, щоби справдити той блуд і — знов та сама злуда. Коли не видить урвиска і непосредно притикаючого до него низу, єму здає ся, що ті гори на против і цілий краєвид от, от близько нас, що і каменем можна би їх докинути. Така злуда проявляє ся і на образі п. Труша і ми не могли позбути ся єї, хоть як довго вдивляли ся в него. Та не мож сего вчисляти в вину артистови, а скорше нашому невправному оку. Як би показати сей образ нашому гуцулови, то він може би скорше зорієнтував ся в нїм, як не один інтелігентний міщух, що хіба лиш принагідно оглядає такі краєвиди. Тільки здає ся нам, що і мешканець гір з соколиними очима закинув би дещо перспективі тої ріки серед темрявої долини...

П. Панкевич виставив цілий ряд меньших, олійних образків. Всі они мають якийсь матовий, мов замрачений кольорит. Один з них представляє те саме гірске гуркало, що і в образку п. Труша. Нема тут тих фіолетів на скалах, але і нема тої перспективи... Один більший образ справді нудний. Видно на нїм кавалок вікна а на єго рамі завішена вишивана, буконьяська сорочка. Вікно паньске, не мужицьке. Який зміел того образу? В житю на вікні сорочка нігде не висить — а щоби маляр в своїм ателїє повісив на вікно сорочку і відмалював єї, сеж не конче дотешно. На другім образі

змальована жєнщина з дитиною на руках. По поставі і уложеню треба догадувати ся, що се Матір Божа в народнім стилю. Тло вибите килімковими узорами, з голови жєнщини спадає білий рантух, придержаний висше чола гарданом, стан стискає проста крайка, що спадає відтак кінцями до долу; на руках дитина. Але лице тої жєнщини якесь блїде, немов схороване, без виразу і негарне. Так само і у дитини чоло надмірно високе і випукле робить вражінє, мов би оно мало воду в голові; носик, очка і губи збігли ся з купу. Сеж прецінь не типові лица нашого народу! — а такі треба було вивести в образі «народного стилю». Два портрети з руки того маляра не виходить поза міру доброї, але середної роботи.

П. Томасевич виступив з копією образа Рєпіна, як козаки укладають письмо до султана і з двома портретами. Праці єго дуже гарні, хоть видко ще трохи тяжку руку. Крім того ще кілька иньших виставців як пп. Ковальский, Петровский і др. виставили по кілька образів.

Пляни церков і іконостасів виставили пп. В. Нагірний, Долит, Панкевич, Петровский і Ковальский. Пляни носять на собі ціху нашого народного стилю.

На кінци нашого справозданя мусимо застеречи ся, що хотяї дозволили собі висказати декуди свій погляд на виставлені праці, не маємо претенсії до фаховости в малярській штуці. Бути може, що в дечім ми ошибнули ся грубо, але оглядаючи виставу і порівнюючи свої вражіння з того, що до тепер бачили ми, уважали, що маємо право висказати свій осуд на праці наших малярів, хотьби зі становиска ляків — що творять загал оглядаючої — і купуючої публіки. А вчинили ми се в тім переконаню, що мимо наших, можливих похибок, причинимо ся для заінтересованя теперішню виставою і розвою рідної штуки.

Рада державна.

По відчитаню цілого ряду внесень і інтерпеляцій, подає президент до відомости палати, що суд краєвий в Цешинї жадає виданя посла Стояловского, а мінїстер залїзниць відовідає на кілька давнійших інтерпеляцій.

До порядку дневного, над внесенєм поставленя гр. Туна в стан обжалованя, забирає голос пос. Яворский і закладає енергічний протест против іредентских висказів Шенерера. Бєсїдник чудеє ся, як могли такі нечувані слова упасти в самім серци монархії, в столиці держави і жалує, що се могло стати ся під покровом посольської нетикальности. Ми хочемо — сказав бєсїдник — супокою народів, але під кличем і на основі рівних обовязків і прав рівних народів одних побіч других, а не під другими. Будемо боронити парламенту, але мусить бути і порука, що побіч єго прав він сповнить також і свої обовязки. Ми противні внесєню на обжалованє мінїстрів.

Вже бєсїду Яворского переривали Шенерериянці безнастанно своїми окликами, які відпирала енергічно правиця. Але під конєць засіданя склала ся величезна буча.

Заяв слово пос. Барайтер (нім. люд.). Мінїстерсво — каже — надало собі, на підставі §. 14., право покривати видатки держави до кінця року і ще понад се 20 мільонів на інвестиції. Се не є конституційна підстава уживаня того характеру. Коли гр. Тун не може інакже порадити собі, чому або сам не уступить, або не розвяже палати? Але наш мінїстер скарбу накликає натомість угодову комісію, щоби припішила свою працю, бо тут ходить о щось більше, ніж о угоду. В тім лежить признанє до єго склонности на замах стану і зломанє конституції. Находимо ся в добі трех пересилень: язикового, угодового і конституційного. Здає ся, що се достаточне сьвідочтво для теперішнього кабінету. Коли президент мінїстрів не має доброї волї, щоби нашому народови дати сатисфакцію, так він не заслугує на ліпше поступованє з ним, як Бадені.

На державі, що вже не може охоронити нашого найсьвятїшого, народного добра, не залежить нам нічо більше! Радше нехай она розпаде ся в розвалини, ніж мали-б ми жити в нїй

оголочені з чести. І певно, що під славянським проводом она розпаде ся в розвалини і прийде знов хмарний день — якого вже раз ми дожили — Садова! Тільки що сей день буде нещасним для держави, а не для німецького народу. Так говорить до вас посол, що вже від давна належить до сего парламенту, що свою австрійську вітчину правдиво любить, але видить на свій великий біль, що від якогось часу австрійська, правительственна політика іде шляхами, які з елементарною konieczністю мусять довести до упадку сеї, колись такої могутчої держави.

В довшій промові міністер скарбу др. Кайцль боронив правительсто і викладав користи §. 14., оправдуючи его історично і мериторично. При тим відкликав ся на Бісмарка, котрий навіть без §. 14. не оглядав ся цілком не лише на ухвали, але навіть на позитивні діла німецької палати послів. (Пос. Айзеле: Але на те треба бути Бісмарком!) Ми не є Бісмаркам, але маємо §. 14. (гамір на лівиці). Констатую, що правительство в виду відмови зі сторони ради державної, мусіло почути ся одиноким виконавцею публичної влади і взяти на себе цілий провід публичних справ, цілковито не з жадоби скритого пановання, але попросту тому, що істноване і дальший розвій цілого державного організму домагали ся сего як необхідної річи. Тому прошу відкинути внесенє що до обжалованя (гучні полески з правці).

Пос. гр. Стірк в імени вірвоконституційних, великих властвителів, серед наруг Вольфа і тов. запротестував против непокликаной заяви Шенерера і висказав супротир неї найглубше, патріотичне обуренє. Як представитель стороництва вирік ся всякої спільности з радикальною групою Шенерера. Вкінці вказує, що такі понятя, що обуряють кожного доброго Австрійця могли виродити ся тільки серед сприяючих, небезпечних обставин і завзиває правительство завернутись з дороги тої політики, що вітчину наражає на будуче на найгірші небезпеченства.

По бесіді п. Кінемана (нім. люд.) замкнено дискусію в поіменнім голосованю 175 голосами против 84.

Як генеральний бесідник говорив пос. Функе (нім. поступ.) а відтак заняв слово пос. Шенерер полемізуючи з Явореким і кидаючи підозріння на польську льояльність і австрійський патріотизм Поляків.

По тих бесідах наступила скандалічна сцена, до якої дав причину пос. Вольф. Занявши голос для фактичного спростованя, виступав против Яворекого і ужив між іншими висказу, що «польський нарід є народом галапасників». В тій хвили зривають ся всі польські послы з розяреним криком: За двері з Вольфом! Відобрати ему голос! Лайдаку, ідіоту, пияку! Лотре! Через пів години треває нечуваний крик і заколот. Скільки разів Вольф хотів промовити, заглуш ють его окликом: «Ані слова більше! Мовчи катюго!»

Президент через цілий час стоїт нерішеним, що має зробити, відтак на наляганя польських послів заявляє:

В виду жаданя тяжко обиджених польських послів і на підставі мого власного переконаня на основі §. 57. регуляміну, відбираю вам голос (оплески і гамір в сали).

Занимає голос пос. Дашинський і з огнем віднирає обиджаючий закид Вольфа. Польський люд працює в копальнях Шлезка, Вестфалії, північної Америки, а его кроваву працю визискують ті фабриканти, у котрого Вольф платням наймитом. Дашинського перебиває Вольф, лаючи его божевільним, брехуном і шельмою. На те прискакує до него пос. Кубік і трутивши у груди, грозить, що побе шиски. Дашинський висказує Вольфови скрайну погорду. Зараз занймає пос. Гневош і заявляє, — що поляки, хотяй в першій хвили не могли запанувати над своїм обуренєм, то однак не чують себе обидженими, бо такий уличник (Gassenbau), як посол Вольф, не в силі обидити польського народу.

На сю заяву ціла сали піднесла оплески, а Вольфа і Шенерерянців відступили навіть німецькі послы.

Опісля заряджено поіменне голосованє над внесенєм пос. Шенерера о поставленє міністер-

ства в стан обжалованя. Внесенє перепало 187 голосами против 114.

Слідуюче засіданє в четвер.

НОВИНИ.

— Зипитанє до станиславівської консисторії
Перед кілька місяцями оголошено нам в «Вістнику єпархіяльнім», що Високе ц. к. Міністерство справедливости креувало с. р. посаду помічника пароха в ц. к. закладі карнім в Станиславові, відповідну як раз для священиків безженних або вдівців. Тому, що про конкурсу на сю посаду доси нічо і не чути, а в самій Консисторії для загально звістних причин годі щось певного довідати ся, упрашаю Всч. братію о ласкаву інформацію в сій справі. *Підгіржанин.* — (Провіривши справу на місци, ми дізнали ся, що в сій справі найліпше віднести ся до ц. к. державної Прокуратурії у Львові).

— Знесенє посту. Папа зніс на день 2-го грудня с. р., котрий припадає в п'ятницю, піст, а то в наслідок цісарского ювілею.

— Нерішений конкурс. Як звісно, папа Лев XIII. визначив конкурсону нагороду 10.000 лірів за найліпший образ, представляючий св. Родину. Сорок шістьох малярів стануло до того конкурсу в обсягу церковної штуки, але ні один не осягнув нагороди. І справді церковна штука упадає. Конкурсним образам недоставало релігійного настрою. На другий рік конкурсе повторить ся.

— Утеча Коритовского з в'язниці. Дистингований мантій Коритовский, що недавно попав за свої штуки до в'язниці, показав знов світові свої незвичайні спосібности. В понеділок дня 7. с. м. 1/2 до 6-ої вечером утік в Станиславові з в'язниці з донькою управителя слідчих арештів тамошнього окружного суду. Стало ся то ось як: Коритовский находив ся в посліднім часі в шпитальнім відділі слідчої в'язниці, де его часто відвідувала 17-літна донька в'язничного управителя, Матильда Данцевичівна. Та панна була дуже романсової вдачі. Виробила собі вільний вступ о кожній порі до в'язничних келій і навіязувала знакомости з ріжними молодими людьми, що мешкали недобровільно в сих мурах. Тут пізнала она «графа», бо так називав себе Коритовский, і обоє прицали собі до в'язниці. Она низького росту, рум'яна, з чорними, принадно прижмуреними очима, а він елегантний постави, середного росту, русый і без борода. Обоє рішили утікати в світ за очи, а властиво она на перекір немилосердним судиям постановила «графа» випустити на волю. Постарала ся для него о урядничий плащ, фальшиві вуси і бокороди і вивела его з в'язниці яко свого «вуйка». На брамі стояв в'язничний дозорець, але що він прибув недавно зі Львова, то Коритовского не знав. Вправді з обовязку задержав виходячих і запитав ся, куди ідуть, але Данцевичівна відповіла проворно: «Що-ж то, не вільно мені виходити з моїм вуйцом?» Дозорець, привикши до частих візит панни, пустив обоєх на улицю. Недалеко чекав фіякер з якимсь чорнявим паном, тож всіли до него і всі троє удали ся на дворець. Тут довідали ся, що всі поїзди повідїзджали, але се не збило їх з пантелику, — веліли везти себе до найближшої стації в сторону Черновець. Незнакомий пан висів коло Хриплина, а оставша пара звернула тепер до Тисьмениці, о 11 кілометрів від Станиславова, тут відправили фіякера, згодили нового і поїхали до Марковець. З Тисьмениці їхали сразу до Буківної, дїбр спільника Коритовского, Едмунда Потоцкого, але занехали сей замір. На стації в Марківцях стрінули ся з бароном Брунціком і забавили короткий час в місті, а відтак всіли всі три до поїзду і удали ся в напрямі до Сучави. По дорозі Брунцікий десь пропав, аж на стації Гадікфальва Данцевичівна висіла, а Коритовский поїхав дальше до Румунії. Данцевичівна переїла ся до посліпшого поїзду, купивши собі білет другої класи до Львова. Однак на стації в Станиславові в купе пізнав єї агент поліції Кляйнвехтер і мимо опору кондуктора, котрий говорив, що «ту панночку віддав ему під оїчку один пан», арештовано. Данцевичівна признала ся, що допомогла Коритовскому до утечи, але не хоче сказати, куди він утік. Що Коритовского сей час не зловлено, завинив тут заряд судових арештів, котрий доперва за годину спостеріг не-присутність Коритовского, таїв цілих 12 годин, донісши о тим лиш довірочно станиславській поліції, з просьбою о перешуканє готелів в місті, чи де в них Коритовский не укриває ся. Інші влади повідомлено о тим ві в'язню рано, коли Коритовский вже був поза границями монархії. — Данцевичівна мала намір поїхати до Львова, а звідти вернути до дому. Найдено при ній 6 зр. і здає ся, що она не здає собі справи із злочину, якого допустила ся. — В Станиславові від давна говорено о зноснах Данцевичівної з молодими людьми, що сиділи в в'язниці. З кожним хорошим і гладшим трохи мущиною навіязувала романс і улегчувала ему муцини з

вільним світлом. Довідав ся о тим новий президент тамошнього суду п. Дуневич і зарядив енергічні дохождєня, але Коритовский і Данцевичівна тимчасом приспішили плян утечи і виконали его щасливо. Хто був той перший пан, що ждав на них в фіякрі по виході з в'язниці, ще не висліджено.

— Справа Елієва. Офіцера Андля, звіненого з афери з учителем Елієвом підчас вправ війскових в Станиславові, влади війскові засуспендували і виточили ему слідство.

— Відозва до галицьких жидів тов. «Alliance Israelite» появила ся сими днями в німецькій часописи «Germania». Відозва, що розкинена поміж галицьких жидів, гласить: «Братя і одновірці! В цілім світлі нема нині певно кутика землі, котрий би так добре надавав ся нам до нашого виключного на нїм панованя, як власне галицька земля! Той край мусить бути нашим краєм. Старайте ся отже виперти християн до послідного зі всіх кругів їх діяльности і стати ся одинокими, неподільними панами краю! Старайте ся все то, що тепер ще до них належить, загорнути в свої руки, як не маєте до того самі достаточних средств, наше товариство вам їх достарчить, кілько буде треба! Жертви на ту ціль вже збирають ся і над сподіванє їде все добре. На остаточне вирванє галицької землі з рук християн і відданє єї в виключне і одинокє ваше посіданє, складають ся богачі цілого світа. Дає барон Гірш, дають Ротшильди, дає Бляйхредер, дають Мендельзони! Напружіть отже, братя і одновірці, всі ваші сили, щоби ціль котру вам вказуємо, як найскорше була осягнена. Коментарі злишні.

— Убийство ізза ґрунту. Дня 24. жовтня вечером повертав Ілько Баран, бувший учитель з Лютовиск, з Залозець до Голобиці. В лісі о 3 кілометри від Залозець напав на него розбішака, замордував его, а відтак заволік трупа о 30 кроків на бік і уложив під великою березою так, як би убитий слав. Доперва дня 31. знайшла трупа пастушка Марія Ноґасівна. Донесено о тим сейчас судови і жандармерії. Судово-лікарська комісія ствердила, що убитий мав в кількох місяцх пукнену і зломану чашку, ніс цілком змяжджений, очи, мабуть палицею, вбиті в голову, 9 ребер зломаних, а пальці в кількох місяцх покалічені, імовірно покусані убийником серед запеклої борби з убитим. Жандармерия зачала дуже енергічно глядати за злочинником і вже по двох днях начальник жандармерійної стації в Залізцях, Никола Литвин, при помочи другого жандарма Антона Оліярчика відкрив, що винувником сего страшного злочину є Антін Щербатий з Голобиці, шваґер убитого. Дня 24. жовтня оба шваґри були в суді в Залізцях, де процесували ся о ґрунт. Щербатий програв процес і то мабуть було причиною убийства. Жандарм Литвин перевів в домі Щербатого ревізію і найшов там покровлене біле та палицю, котрою Щербатий виколов Баранови очи і добив его на смерть. Всаджено его до слідчої в'язниці в Залізцях.

— Померла: Архикнягиня Марія Антонїна В. Княгиня Тоскани в Гмуден дня 8-го с. м. о півночи.

Телеґрами.

Будапешт, 9. падолиста. Посол гр. Каролий вїззав пос. Гаярі-ого на поєдинок за обиду на вчерашнім засіданю палати послів.

Відень, 9. падолиста. Через вечер вчера пос. Вольф не шіслав ще своїх секундантів пос. Гневошови, хоть всі надїяли ся, що прийде до того.

Берлин, 9. падолиста. Local-Anzeiger довідує ся з Лондону, що головний командир армії видав розказ до командирів віддільних корпусів, щоби не позваляти на публікованє яких-небудь вістей про узброєнє. Мимо того газети заповняють цілі шпальти тими вістями.

Берлин, 9. падолиста. Зброєнє Англії беруть дуже поважно тутешні політичні круги. Думають однак, що Англія заміряє лише запевнити собі протекторат над Єгиптом супротив Франції.

Париж, 9. падолиста. Члени іспанської комісії мира стоять на становищи, відкинути рішучо нові жаданя Сполучених Держав. Побоюють ся тут, що наради іспансько-американської конференції не дійдуть до кінця. Могла би з того вийти небезпечність навіть для європейських відносин.

Нью-Йорк, 9. падолиста, Journal каже, що Сполучені Держави не відступлять від жаданя всіх филиппинських островів і не уступлять перед нічим.

Женева, 9. падолиста. Завтра розпочне ся процес против Люккенного. На розправу приїхало багато репортерів з Відня, Парижа, Лондону, Берлина і інших міст. Розправа має тревати тільки один день.

